

Obr. Č 1 - Mast a olej, které byly připravovány z kořene východoindické rostliny, mající botanické jméno *Nardostachys jatamansi*. Dodnes je hořký kořen nardu vyhledáván jako léčebný prostředek, ve starověku pak byl pro svou vzácnou vůni vysoce ceněn. Bohaté dívky počítaly nádobu s n. za samozřejmou součást výbavy.¹ [Píseň písní 4,13-14; Marek 14,3-5; Jan 12,3-5].

Ano, ale až tak?

Jan 11,55 – 12,8

Za pár dní – na Květnou neděli – začne svatý velikonoční týden. Události vjezdu Pána Ježíše na oslátku do Jeruzaléma předchází v podání evangelisty Jana událost „Pomazání“. Je „...šest dní před Velikonocemi“ a nacházíme se v Betanii nedaleko Jeruzaléma.

Jan 11,55-57 (B21)

Blížily se židovské Velikonoce. Mnozí z toho kraje putovali na Velikonoce vzhůru do Jeruzaléma, aby se očistili. 56 Hledali tam Ježíše, a když stáli v chrámu, povídali si mezi sebou: „Co myslíte? Že by nepřišel na svátek?“ 57 Vrchní kněží a farizeové však vydali nařízení, že pokud se někdo dozví, kde je, musí to oznámit, aby ho mohli zatknout.

B21 | Jan 12,1-8

Šest dní před Velikonocemi přišel Ježíš do Betanie², kde bydlel Lazar, kterého Ježíš vzkřísil z mrtvých. 2 Tam mu připravili večeři.³ Marta je obsluhovala a Lazar byl jedním z těch, kdo s ním stolovali. 3 Marie tehdy vzala libru velmi drahé masti z pravého nardu⁴, pomazala Ježíšovy nohy a vytřela je svými vlasy. Dům se naplnil vůní té masti. 4 Jeden z jeho učedníků, Jidáš Iškariotský, který ho měl zradit, řekl:

5 „Proč se ta mast neprodala za tři sta denárů? Mohlo se to rozdat chudým!“

¹ Biblický slovník, Novotný, A.

² Viz obr. č. 2 – Mapa: Efrajim – Betanie - Jeruzalém

³ S ohledem na to, že každý, kdo viděl Pána Ježíše, to měl nahlásit, to byla docela odvaha „neprásknout“ ho, ale připravit hostinu.

⁴ Hodnota průměrného až nadprůměrného ročního výdělku

6 To však neřekl proto, že by měl starost o chudé, ale že byl zloděj. Měl totiž na starosti společnou pokladnu a z toho, co se do ní dávalo, si bral pro sebe. 7 Ježíš odpověděl:

„Nech ji, tu mast schovávala pro den mého pohřbu. 8 Chudé tu budete mít vždycky, ale mě vždycky mít nebudete.“

Měli to být lidé, kteří si rozumějí, kteří jsou naladěni na stejnou vlnovou frekvenci. Pán Ježíš, učedníci, Marta, Marie, Lazar a Šimon⁵ (malomocný) jako hostitel. A přece mezi nimi vzniklo podivné napětí až pohoršení. Důvodem byl naprosto nečekaný a extravagantní projev lásky a vděčnosti ze strany Marie, sestry Lazara. Že nebýváme obvykle připraveni na nepříjemné rány, které na nás dopadají, tomu se nedivíme. Tady se ovšem setkáváme s tím, že člověka – křesťana, učedníka – může vykolejit i čin rozmarně krásný.

Marie přistupuje zezadu ke stolujícím⁶, v rukou má nádobu opravdu drahé masti. Tu vylévá na Ježíšovy nohy, které posléze vytírá svými vlasy. Že byla Marie emotivnější, to asi všichni věděli, ale že až tak moc, to nečekali. V hlavách přítomných se začaly rodit všelijaké myšlenky. Spíš negativní a podle synoptiků⁷ u učedníků. Evangelista Jan zmiňuje jako reptala pouze Jidáše, snad jako mluvčího. „Je to příliš marnotratné! Kolik lidí by se za to dalo nasytit, že Mistře!“ Mistr se – opět⁸ – Marie zastává. To, co učinila, bylo nejenže příjemné, bylo to i případné. Její srdce vědělo snad víc, než ona sama. Její čin byl prorocký a s ohledem na budoucí události v Jeruzalémě navýsost symbolický.

Co vedlo Marii k tak štědrému projevu lásky? Text evangelia nám nedává přímou odpověď na tuto otázku. Lecčeho, co mohlo stát v pozadí, si ale smíme povšimnout.

- (1) U nohou Pána Ježíše. Tam Marii nalézáme nejčastěji. Když si její sestra Marta stěžuje, že ji její sestra nepomůže s občerstvením, seděla Marie u nohou Ježíše a naslouchala jeho učení (L 10,40n); když přichází Pán Ježíš po smrti Lazara do Betanie, padá mu k nohám (J 11,32); když se koná oslava nového „narození“ Lazara, jejího bratra, je opět u nohou Ježíše. Zdá se, že ten, kdo přebývá u nohou Pána Ježíše a naslouchá mu, je blízko jeho srdce. Není potom divu, že i jeho srdce potom přetéká Boží láskou. Někteří komentátoři⁹ z Mariina konstantního postoje dokonce vyvozují myšlenku, že ona věděla, že Pán Ježíš zemře, a proto záměrně „uchovala mast pro pomazání k pohřbu.“ Jestli tomu tak bylo anebo ne, nic to nemění na tom, že pokorná touha být s Pánem Ježíšem měla vliv na její srdce a činy.

---

⁵ Viz Mk 14,3

⁶ Viz obrázek č. 3 - Stolování

⁷ Matouš, Marek a Lukáš

⁸ Viz L 10,40n

⁹ Např. Boice, J., M.

(2) Vděčnost za vzkříšení bratra. Uvědomíme-li si, že je krátce po tom, co byl vzkříšen z mrtvých(!) její bratr Lazar, nebudeme se divit Marině velkorysosti až tak moc. Jak projevit vděčnost tomu, kdo dá nový život tam, kde už žádný nebyl, kde byly pohřbeny všechny pozemské naděje? Z tohoto úhlu pohledu se ani plný džbán nardového oleje nemusí jevit jako adekvátní způsob poděkování. Tento motiv se zdá být nezpochybnitelný. Marie toho, který vzkřísil jejího bratra, pomazala z vděčnosti k jeho vlastní smrti, díky které obdrží věčný život mnozí další – i já, i my, i každý, kdo (u)věří. Není to důvod k vděčnosti? Láska a vděčnost jsou dodnes v pozadí mnoha štědrých a velkorysých činů.

Jednou z věcí, která činí pochopení evangelijního příběhu o pomazání v Betanii nesnadným, je zdánlivé postavení rozumu a prozřetelnosti proti extravaganci srdce, lásky a vděčnosti. Ano, Pán Ježíš se zastal Marie a nechal na sobě vykonat dobrý skutek (i to se musíme učit). Zároveň ale neodmítnul zcela myšlenku pomoci chudým. K tomu bude jednou také příležitost. Teď(!) na to ale nebyl čas! Rozum tedy nestojí proti srdci. Potřebujeme obojí. A k tomu potřebujeme navýsost důležitou schopnost – rozpoznání, na co je tady a teď čas! Někdy je potřeba dát více prostoru štědrosti a velkorysosti. Jindy pak prozřetelnosti. Dost možná se setkáváme v různých kontextech života se zbytečnými hádkami o tom, co je lepší, namísto toho, abychom se ptali, na co je správný čas. Třeba doslova „tady a teď“ – v době izolace celého světa.

A na co je tedy správný čas? Dnešní oddíl evangelia zve k tomu, abychom trávili více času u „nohou Pána Ježíše“, tzn. u jeho Slova. K tomu se může přidat vděčnost za to, co nám stále zůstává – věčný život a společenství modlitby. A jestli přijde na rozhodování „srdce-rozum“, pak se budeme ptát, na co je nyní čas. Jak sloužit Pánu Ježíši tady a teď? Před tím se ale pokusme nadechnout té krásné vůně, která se šíří z Betanie a snad nejen z ní.

Přeji Vám Božím pokojem prosycené dny nouzového stavu

1. dubna 2020
Jan Asszonyi, kazatel

Obr. č. 2 – Mapa: Efrajim – Betanie – Jeruzalém

Obr. č. 3 - Stolvání